

“Fer cinema és crear debat, *commoure*”

Els dos es declaren cinèfils abans que cineastes, i han decidit donar una imatge no gaire agradable però versemblant de la joventut catalana d'avui dia.

—D'on surt la idea de fer *Joves* en tres històries?

RAMON TÉRMENS: Teníem molt clar que volíem fer una pel·lícula per ser vista als cinemes. Abans de posar-nos a escriure el guió, ja teníem clar que si no trobàvem una productora, faríem els curts igualment pel nostre compte, i els ajuntaríem en un llarg. Per aquest motiu el vam concebre en forma d'històries que s'encavalquen entre si, i que els personatges principals d'una són els secundaris de l'altra.

—Se'n veuen poques, de pel·lícules rodades en català...

CARLES TORRAS: Sí, cal pensar bastant per trobar títols filmats en aquesta llengua. Moltes vegades es fa la trampa de fer passar per catalana una pel·lícula que s'ha filmat en castellà per poder rebre, així, la subvenció. En tot cas, el doblatge sempre és una qüestió comercial, però la versió original és la que queda.

—De fet, es fa molt estrany veure aquestes pel·lícules i que no es parli gens el català...

C. TORRAS: El cinema sempre ha tingut una funció sociològica, d'un lloc i un moment determinat. La cultura de Catalunya no es projecta cap a fora. I quan dic cultura catalana no

em refereixo als tòpics de sempre, sinó al fet de reflectir realitats com ara la del bilingüisme. Si no es parla el català en les pel·lícules, es dona un bon reflex de la societat d'avui en dia?

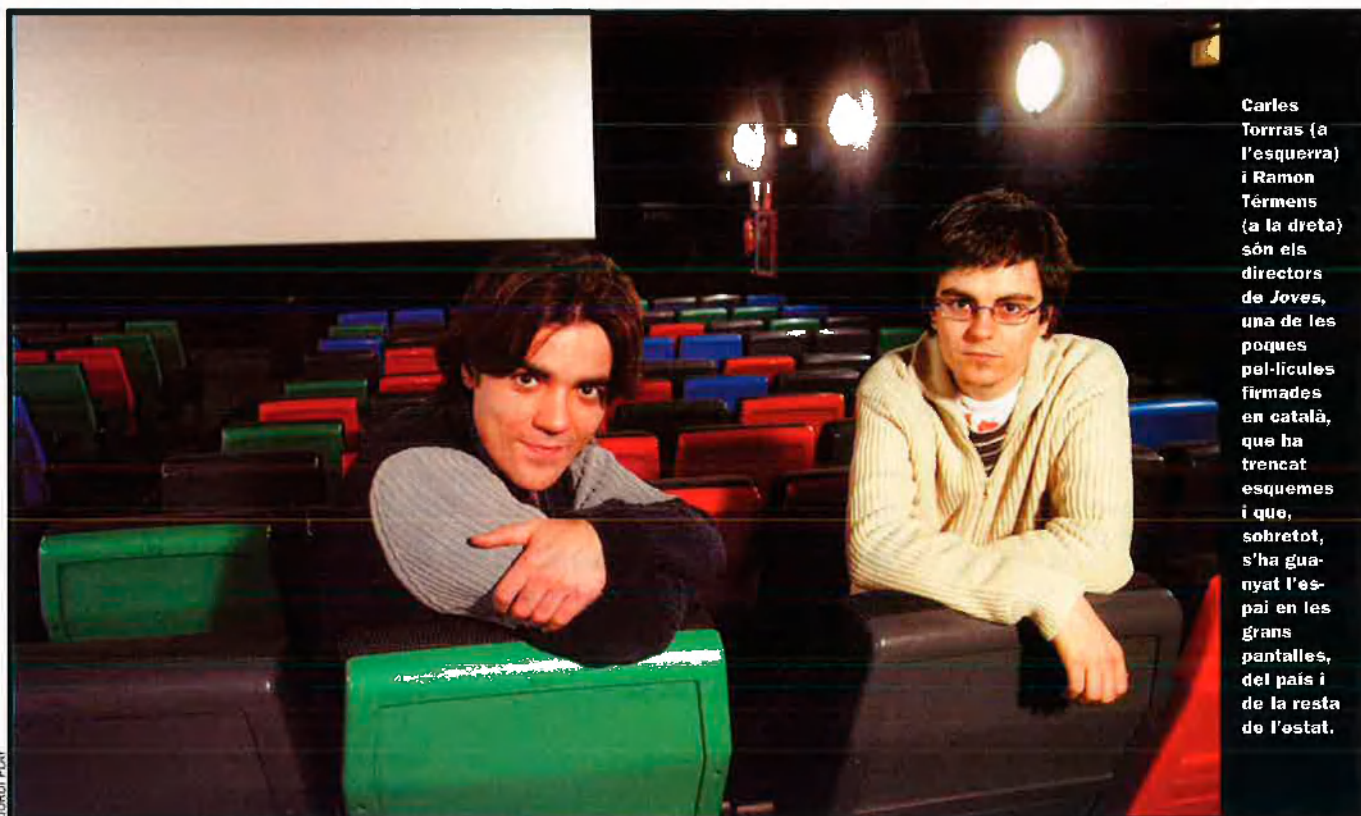
R. TÉRMENS: És que en el cinema cal que hi hagi un mínim de versemblança, si no, no t'ho creus. En les tres històries que presentem hi ha bilingüisme. És xocant veure un film ambientat a Barcelona i que els actors parlen en anglès: la gent que ho vegi en versió original pensarà que aquí parlem en anglès... O quan tots els personatges parlen en castellà. Això és precisament un aspecte que a mi em sap molt greu. I jo em comprometo que si faig una pel·lícula que transcorre a Catalunya, amb personatges que hi viuen, parlaran en català. Si no segueix això, com a autor t'estàs traint.

—I aquesta situació com afecta a l'hora de distribuir el film?

R. TÉRMENS: Hem hagut de sentir sovint allò de “fent cinema en català us tanqueu portes, tindria més sortida si l'haguéssiu fet en castellà”. És molt trist. Potser hem perdut espectadors a àmbit estatal, però com a mínim ens podem mirar a la cara perquè no ens hem traït. Finalment vam trobar una productora valenciana que va creure en nosaltres, Sorolla Films, i n'ha fet una estrena molt digna a tot l'estat.

C. TORRAS: I això que no ens hem ni plantejat portar la pel·lícula a Espanya en versió catalana subtítulada, que no sé com s'hauria vist. Però com

'Joves' (Ramon Térmens i Carles Torras, 2001-2004) és una d'aquelles poques pel·lícules que s'han filmat en català. Més insòlit encara és que superi les quatre setmanes en cartellera, amb molt bones crítiques i una bona acollida en festivals internacionals.

Carles Torras (a l'esquerra) i Ramon Tèrmens (a la dreta) són els directors de *Joves*, una de les poques pel·lícules firmades en català, que ha trencat esquemes i que, sobretot, s'ha guanyat l'espai en les grans pantalles, del país i de la resta de l'estat.

que *Joves* s'exhibeix en multicinemes i en aquests llocs les versions originals subtítolades no abunden... Sé que el Ventura Pons ho ha fet alguna vegada en algun cinema molt concret de Madrid, però si vols estrenar amb catorze o quinze sales, el nombre de còpies de *Joves* a la resta de l'estat seria impensable.

R. TÈRMENS: En les còpies en castellà hem intentat fer un bon doblatge, amb els mateixos actors. Amb la qual cosa, a sobre, reps queixes dels exhibidors que et diuen que es nota l'accent català, que la gent no està acostumada a aquests accents, etc. Fins i tot això els molesta. Què volen? Catalans que a sobre que no parlen en la seva llengua no tinguin accent? Ja és el súmmum. Anem molt enrere quant a la normalització, si fins i tot molesta l'accent.

—És el català un cinema subvencionat?

C. TORRAS: Totes les pel·lícules que es fan a l'estat espanyol estan subvencionades, si no, no se'n faria ni una. Però no entenc com és que les institucions no donen suport al cinema del

país i en canvi destinen moltíssims diners a doblar superproduccions nord-americanes, que precisament no necessiten ajuts econòmics.

R. TÈRMENS: De fet, quin és el país europeu que fa més cine autòcton? França, perquè protegeix més el cinema popi, té quota de pantalla i altres mesures que primen el producte del país. Si deixes el mercat a la lliure competència, com amb la política del PP, el gegant nord-americà ens eliminaria completament. De fet, moltes sales ja són americanes i encara no tenen cap problema a col·locar els seus productes. Hem de continuar fent el nostre paper de David contra Goliat.

—Com a debutants que sou, quin grau de llibertat vau tenir?

C. TORRAS: Absolut, un cop vam pactar el pressupost. *Joves* és una història tan desmesurada que o la rodàvem a la nostra manera o no tenia gaire sentit. Si se la començava a desvirtuar, ja no hauria estat el mateix lliam, sinó un altre.

—Amb aquest panorama, als productors els deu costar apostar per nous valors...

C. TORRAS: És trist perquè vivim en un país molt poruc i amb molt poca empenya empresarial, com a mínim culturalment. I és una llàstima, ja que tenim grans actors i tècnics. Ningú no assumeix el repte de fer quelcom diferent o radical. Per què no es pot fer una pel·lícula catalana amb bons actors, que n'hi ha de sobres, i que aspiri, posem per cas, a guanyar l'Oscar o a anar al festival de Canes? Ara com ara ho veig implantejable.

—Teníeu experiència audiovisual anterior a *Joves*?

R. TÈRMENS: Els dos vam estudiar direcció al CECC (Centre d'Estudis Cinematogràfics de Catalunya). Jo vaig dirigir un curt en cinema titulat *Ronda de nit* i vaig treballar al llarg *Noche de fiesta*, de Xavi Puebla, com a ajudant de producció.

C. TORRAS: I jo vaig treballar-hi també com a ajudant de producció. Vam viure tot el procés des del principi. Sense dubte, *Joves* no hauria estat el que és si no haguéssim estat treballant a *Noche de fiesta*. Es tracta d'una pel·lícula realitzada amb molts pocs mitjans; desgraciadament, va

tenir una distribució molt minsa, tot i que es mereixia molta més repercussió.

—Els temes que toqueu són força durs. Heu rebut queixes de tremendistes?

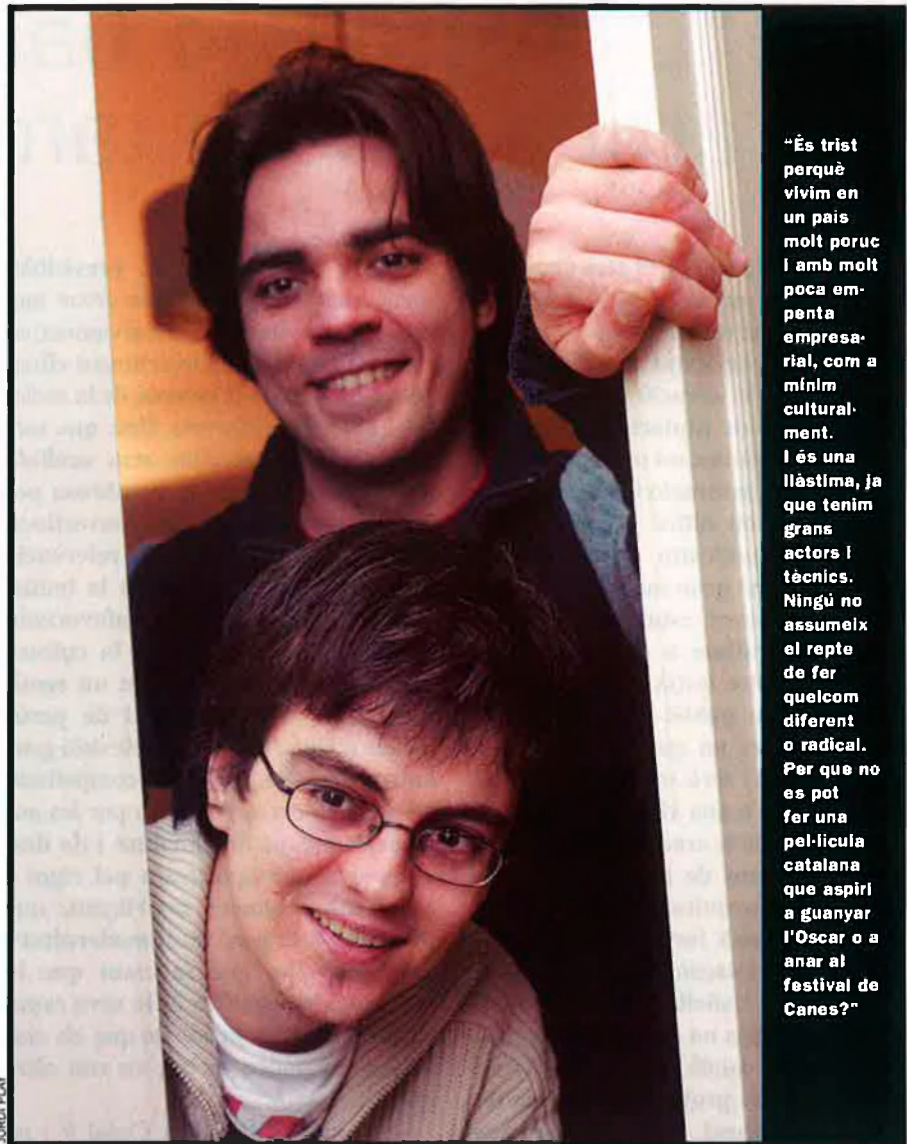
R. TÉRMENS: Són situacions portades a l'extrem, però que passen i que les pots trobar habitualment als diaris. No crec que siguin exagerades: tant l'ambient de les altes finances, amb un *broker* com a protagonista, com el de la nit, amb sexe i drogues, són descripcions superrealistes. La primera part està basada en una agència que jo vaig anar a investigar, i no és cap sorpresa que a la borsa es jugui a guanyar diners quan hi ha una guerra. Pel que fa a les violacions amb acusats magribins, vaig estar col·leccionant retalls de diaris fins que va arribar un punt que ho vaig deixar de tantes que en sortien.

C. TORRAS: És una visió crítica o autocrítica, depèn de com es miri, d'una certa joventut, però també una crítica de la societat, perquè els joves no tenen més alternatives que el que fan. Per exemple, la competitivitat empeny a actuar sense escrúpols i que, a més, es consideri normal. Són temes que, tractats des d'un punt de vista local, són molt universals.

—Hi ha també transgressió formal a més de la de continguts?

R. TÉRMENS: Sí, també. Fem un cine amb una posada en escena molt acurada. Per a nosaltres és tan important el que expliquem com el com ho fem. Sí que hi ha hagut intencionadament una manera diferent de rodar o una recerca estilística, i és evident que fent-ho així assumeixes riscos. És per això que la posada en escena sorprèn bastant.

C. TORRAS: A més, cada història està tractada amb un estil i una il·luminació diferent, d'acord amb el que passa als personatges, però, això sí, mantenint una unitat en tota la pel·lícula. Nosaltres reivindicuem el llenguatge cinematogràfic, buscant l'expressivitat més enllà de la funcionalitat o, si més no, de la que s'ha fet tota la vida. I això ho han apreciat les diverses crítiques que han sortit en les darreres setmanes.

“És trist perquè vivim en un país molt poruc i amb molt poca empremta empresarial, com a mínim culturalment. I és una llàstima, ja que tenim grans actors i tècnics. Ningú no assumeix el repte de fer quelcom diferent o radical. Per que no es pot fer una pel·lícula catalana que aspiri a guanyar l'Oscar o a anar al festival de Canes?”

—De *Joves*, se n'ha parlat més enllà de les planes de cinema.

R. TÉRMENS: Ha suscitat un debat, sí. Fer cinema és crear debat, com moure, que la gent no es quedi igual un cop surti de la sala. He vist un parell d'articles d'opinió on es citava el nostre film. En un es deia, per exemple, que els pares, després de veure-la, anirien a dormir més informats però a la vegada més preocupats. Que el film pugui sortir de l'àmbit estrictament cinematogràfic per a nosaltres és una meta aconseguida.

—Teniu projectes de futur?

C. TORRAS: Estic acabant un guió. Parlaré de personatges de trenta anys, com els anys que ara tinc, però amb el mateix esperit que *Joves*, par-

lant dels problemes que patim i amb un toc visual potent. Hem de parlar de temes que interessin a la gent de la nostra edat, perquè la veritat és que no hi ha gaire oferta de qualitat. Fa falta una renovació temàtica i formal. Però que tiri endavant dependrà molt de les productores, de les subvencions, etc. El nostre cinema personal sempre té una sortida més difícil que el de gènere, el més comercial.

R. TÉRMENS: A mi sí que m'agradaria canviar de registre. Estic dubtant entre tres projectes i he de veure per quin em decideixo. Tot dependrà de si trobo finançament i suport per part de la indústria.

Carles Còdol